

összege 3,493.758 K (+ 1,455.374 K = 71·4%). Itt is akadt olyan vágás, amely több mint kétszeres kikiáltási áron kelt el. Sajnos, hogy ezekből a számokból a köbméterenkinti tőárra nem lehet közvetlen következtetést vonni; azt hisszük azonban, hogy keveset tévedünk, ha azt tartjuk, hogy ezek az árverési eredmények átlagosan 50—55 K tölgymúfa-tőárnak felelnek meg.

De nemcsak a tölgyfa keresett árucikk, hanem a kőris, szil és bükk is. A határőrvidéki beruházási alap ilyenmü vágásai is kitünő eredménnyel adattak el. 10 vágás közül egy ugyan nem talált vevőre, a többi azonban 84% reáfizetéssel vétetett meg. 253.043 K kikiáltási árral szemben 466.308 K vételár áll, tehát 213.265 K-val több. Az egyik vágásért a vrbovskói faárugyár a kikiáltási árnak több mint 3-szorosát adta (8976 K és 27.006 K).

Az orsovai m. kir. erdőhivatal 2065 k. hold tölgy- és bükk-erdőt adott el. Kikiáltási ár holdankint 105·1 K, árverési eredmény 257·4 K.

A fenyőféléknél hasonló jelenségekkel találkozunk, amint az alábbi néhány példa bizonyítja. Lőcse városa 489.440 K kikiáltási árral bocsátotta áruba vágásait. Egy szomolnoki cég 827.190 K-ért vette meg (69·6% felülfizetés).

A besztérczebányai m. kir. erdőigazgatóság kerületében a legutóbb tartott árverésnél volt a holdankinti kikiáltási ár a zólyom-lipcsei, luczatői és szentandrászi erdőgondnokságokban 1466·5 K, az árverés eredménye 1768 K; a jeczenyei erdőgondnokságban 1278·46 K, illetőleg 1551·60 K; a kisgarami erdőgondnokságban 2179·2, illetőleg 2580 K, a rezsőparti erdőgondnokságban 1348·81 K, illetőleg 1601 K; a benesházai és vacoki erdőgondnokságokban 2503·17 K, illetőleg 3357 K.

A fenyőmúfa *átlagos* tőára ezzel Zólyom megyében nagyban való eladásnál is elérte hozzávetőleges becslésünk szerint a 7—10 K-t.

ERDÉSZETI KISÉRLETÜGY.

Az „Erdészeti kísérletek“-nek, a közp. erd. kísérleti állomás folyóiratának, legutolsó füzeté, a VII. évfolyam 1. és 2. száma nemrégiben hagyta el a sajtót.

A füzet a következő cikkeket tartalmazza:

Vadas Jenő: „Az ákáczfáról (*Robinia Pseudacacia* L.) általános-ságban“ és „Az ákáczfá anatómiai szerkezetéről.“ Mind a kettő mutatóvány szerzőnek „Az ákáczfá monografiája“ című pályanyertes művéből.

Az első az említett munkának bevezető részét képezi. Benne Vadas tárgyalja az ákáczfá behozatalát Európa különböző országaiba, kimutatja az egyes országok természeti viszonyainak és az ákáczfá igényeinek alapján azon okokat, amelyek miatt az ákácz egyes országokban, így pl. Német- és Franciaországban nem tudott nagyobb szerepre jutni és amely okoknál fogva viszont az ákácz nálunk oly kiváló erdőgazdasági fontosságot nyert, különösen az alföldi homoktalajon, hogy a legelső sorába jutott.

Vadas a következő öt tulajdonságban látja az ákácz jelentőségét összefoglalva: 1. igen gyorsan növekszik; 2. kitűnő minőségű faanyagot ad; 3. megelégszik a tápláló anyagokban szegényebb, tehát sovány talajokkal is; 4. sarjadzási képessége a hihetlenséggel határos; végre: 5. terjedelmes, messze elágazó gyökérzete van.

A második cikk az ákácz fájának szerkezetéről szól.

E cikkben Vadas kapcsolatosan az előzőleg közölt hasonló tárgyú tanulmányával (E. K. 1903. 3—4. szám.) közli az ákáczfá edényein, sejtjein és tracheidáin végzett mérések eredményeit és közli Bencze Gergely főerdőtanácsos és főisk. tanárnak az ákáczfá anyagának alkotó részeire vonatkozó — még be nem fejezett — kutatásait.

Ugyanez a tanulmány megjelent német fordításban is Dr. K. Freiherr von Tubeuf: „Naturwissenschaftliche Zeitschrift für Land- und Forstwesen“ című folyóiratában.

Ezután Pfundtner Károly m. kir. főerdész számol be az aranyfalu lepke (*Porthesia chrysothoea* L.) ellen az 1904. évben a m. kir. állami rovarügyi állomás utmutatásai szerint végzett irtási kísérleteiről. *)

A következő helyen áll Török Sándor m. kir. erdőmester és szakiskolai igazgató beszámolója az általa a vadászerdei erdőőri szakiskola erdejében már 6 év óta folytatott kísérletsorozatról, mely a tölgyfa legelőnyösebb feldolgozására irányul.

*) L. Erd. L. 1904. XII. 1049.

Török közli a vágások feldolgozásának eredményét és leírja a kísérlet tárgyát képező erdőt, mely a híres bánzági tölgyeseknek — sajnos — csak silány maradékát képezi.

Leírása így hangzik.

„Az erdő minden tekintetben elsőrendű talaján, nem a talaj kitünő minőségének megfelelő erdő áll, hanem az 50—60 évvel ezelőtt folytatott lehető legrendszeretlenebb erdőgazdálkodással pusztított, olyan silány minőségű és igen sok esetben beteges fákból álló erdő, melyben még a leggyakorlottabb szakember is első tekintetre alig fedez fel épületfára alkalmas törzseket.“

Ez a leírás eléggé magyarázza, miért nem sikerült még a legaprólékosabb feldolgozásal sem, a műfa kihozatalt 38—40 %-nál magasabbra emelni.

A cikk sok, a vágások házilagos kitermelésére vonatkozó és a szerzőnek saját tapasztalatain alapuló gyakorlati tételt tartalmaz, melyek a mi hazai viszonyainkra nagyon értékesek. Török a legapróbb részletekig menő házi kezeléssel bebiztosította, hogy az ilyen kezelés nálunk is keresztülvihető és az erdő jövedelmét bámulatos módon fokozhatja. Igaz, hogy a vadászterdei nagyon kedvező eladási viszonyok nem találhatók fel mindenütt, de azért hasonló viszonyok vannak még másutt is hazánkban és viszont a kedvező kelendőségi viszonyokat elég nagy mértékben ellensúlyozza Vadászterdön az erdő gyenge minősége. Meg vagyok győződve, hogy hazánk legtöbb tölgy és egyéb erdejében a hasonló kezelés sikerrel volna keresztülvihető, ott is, ahol az ma még nem szokásos.

Török még egy másik cikket is szolgáltatott, mely a sorközötti (mezőgazdasági köztes) használatnak a csemeték fejlődésére való befolyásáról szól.

Az erre vonatkozó kísérletek is már 6 éve folynak; a fafaj kocsányos tölgy, a kísérletek háromféle módon és mindig párhuzamosan végeztettek.

Erre vonatkozólag Török a következőket mondja:

„Egyik területrészen a beültetett és bevetett makkból kikelt csemeték közei, valamint a sorok közei is kapáltattak; a második területrészen a csemeték közei nem kapáltattak, de a sorok közei igen; a harmadik területrészen pedig sem a csemeték közei, sem pedig sorközök nem lettek egy évben sem kapálva.“

Ha most mind az öt év kísérleteinek az eredményét összefoglaljuk, az tűnik ki, hogy:

a mind a sorok, mind a csemeték közeinek rendes kapáltatása mellett felnőtt csemeték, mind az 5 esztendőben erőteljesebbek, mint a másképp mivel többi két területrészen lévők. A leggyengébb a nem kapált területen nőtt csemete.

A fennebbi kísérlet-sorozatból tehát határozottan megállapíthatjuk azt, hogy jó talajon, hol a gyom stb. buján tenyészik, az erdősítéseket csak köztes használatok alkalmazása mellett lehet teljes sikerrel felnevelni.

A két Török-féle cikk között áll Fekete Zoltán főiskolai adjunktusnak „Az erdészeti főiskolai növénykert Wellingtoniái” című leírása.

Éjszakamerika ezen faóriásai, úgy látszik, méltók arra, hogy hazánk erdeiben valamikor nagyobb szerepet játszanak, ami értékes tulajdonságaiknál fogva kívánatos is. A selmeczbányai példányok annál érdekesebbek, mert valószínűleg megélhetősök legszélső határának tekinthetjük itteni helyüket, mely körülbelül 610 *m*-nyire van a tenger színe felett és amelyen télen rendszeren 20° C. alá süllyed a hőmérséklet. Pedig nemcsak a növénykertben, hanem az erdőben is vannak egyes példányok. Ha az itteni kedvezőtlen viszonyok között is oly szép növekvést tudnak e fák felmutatni, jogosult a remény, hogy kedvezőbb klíma alatt még hatalmasabb a tömeggyarapodásuk.

Fekete az álló fákon végezte méréseit, melyeknek adatait a 921. oldalon levő táblázatban közlöm.

Az érdekes adatok között különösen az alakszám feltűnő, mely egy kivétellel kisebb mint a homoru kupé.

Az ezután következő cikk Véssei Mihály m. kir. erdészjelölt tollából származik, aki a szabédi kísérleti telepen az 1904-ik évben végzett munkákat írja le. A cikk folytatását képezi a E. K. lapjain évről-évre megjelent beszámolóknak. A munkálatok közül külön említésre méltók a csak nem régen megindított műtrágyázási kísérletek, melyek nemcsak a csemetekertre terjeszkednek ki, hanem az erdősítésekben és az arra előkészítendő területen is végeztettek.

Nagyon értékes adatokat fognak szolgáltatni a telep felett elterülő kopár területre kiültetett csemeték évről-évre beszerzett

és beszerzendő növekvési adatai; melyek hosszab időn át gyűjtve és feldolgozva, a csemeték fejlődésére befolyással bíró tényezők hatását fogják szemünk elé tárni.

A megvizsgált fa												
száma	kora	magassága	mellmagassági vastagsága	köb-tartalma		köb-tartalmának	magasságának	mellm. vastagságának	mellmagassági	valódi	abszolút	
				tuskóval	tuskó nélkül						átlag	növedéke
	év	m	cm	m ³	m ³	m ³	m	cm	tuskóval	tuskó nélkül	tuskóval	
1.	31	16.2	51.5	1.312	1.162	0.042	0.52	1.7	0.344	0.260	0.174	0.139
2.	28	14.2	69.0	1.624	1.396	0.058	0.51	2.5	0.263	0.199	0.136	0.146
3.	31	12.7	42.7	0.715	0.635	0.023	0.41	1.4	0.349	0.236	0.204	0.199
4.	31	12.2	32.9	0.395	0.347	0.013	0.39	1.1	0.335	0.243	0.216	0.178
5.	31	12.1	36.3	0.556	0.476	0.018	0.39	1.2	0.380	0.237	0.191	0.141
6.	19	9.2	25.0	0.244	0.212	0.013	0.48	1.3	0.468	0.269	0.247	0.222

Az utolsó cikket képezik a hat erdészeti meteorologiai állomáson az 1904-ik év folyamán feljegyzett adatok, melyek közül egynehány a füzethez csatolt ábrákban grafikailag is fel van tüntetve. A táblázatokat és rajzokat a meteorológiát előadó vegytani tanszék assistense, Zügn Nándor m. kir. erdészjelölt állította össze.

A füzet végén a közp. állomás közli az erdészeti kísérleti állomások elmúlt évi tevékenységét, valamint a folyó évre terbe vett munkálatokat. Ez utóbbiak közül nagyon érdekesnek ígérkezik az e tekintetben még kevéssé vizsgált Mezőség flórájának a megállapítása, melyet a görgényszentimrei állomás végez Lopusny Kornél m. kir. főerdész segélyével, továbbá a központi állomáson folyó munkák közül „az időjárás befolyása a fa növekvésére és fájának tulajdonságaira“, melyet főiskolánk új tanára, Dr. Kövessi Ferenc tett beható kutatás tárgyává és az erdőlési kísérletek, melyek már

évekkel ezelőtt indultak meg, (lásd E. K. 1901. évi 3—4 szám.) de a melyeket egyéb munkálatok miatt az állomás szerény személyzeti viszonyai mellett meg kellett szakítani és csak a folyó évben lettek ismét megindítva. Ez utóbbi munkáknak a gyakorlati erdőgazdaságra való fontosságát nem kell bővebben megokolnom, elég, ha rámutatok Kaán Károly m. kir. főerdésznek az E. L. augusztusi számában e tárgyban megjelent beható tanulmányára.

VIDÉKI ÉS KÜLFÖLDI ERDÉSZETI EGYESÜLETEKBŐL.

A horvát-szlavon erdészeti egyesület f. évi közgyűlését szeptember 5—7. napjain Vinkovczen tartotta meg, kapcsolatosan az ottani kincstári és vagyonközségi erdők megtekintésével. Az egyesület tárgyalásait 5-én Bombelles Márk gróf egyesületi elnök, a többi napokon Havas József kir. erdőigazgató, alelnök vezette.

Ezen tárgyalásokból kiemelendőnek tartjuk Kozarac József kir. erdőmesternek a *tölgyfa jelen és jövő áráiról* szóló értekezését, melynek lényegét alábbiakban ismertetjük.

Az áralakulásról való általános elmékedés után Kozarac úgy találja, hogy „tölgyfakereskedőink csak közvetítők az erdőbirtokosok és a fogyasztók között“ (a mi szerény nézetünk szerint a kereskedelem általános ismérve). Ezek a fogyasztók egész Európában laknak. A kereskedő tehát arra törekszik, hogy a nyers anyagot minél olcsóbban vásárolja, félgyártmányait pedig minél drágábban értékesítse. Ez a két körülmény folytonos bizonytalanság és bizalmatlanság kuforrása, a helyett, hogy a két tényező megegyeznék s belátná, hogy közös érdekeit közösen kellene megvédelmezniök az idegen fogyasztóval szemben.

A bizalmatlanság abban nyilatkozik, hogy a fakereskedők eltitkolják az árakat az erdészet előtt, ugyannyira, hogy az erdészeti kezelőségek többször csakis az első őszi árverés eredményéből tudják meg, hogy hogyan áll a tölgyműfaárak piacza; ezen eredmény többször ellentétes azzal a piaczi helyzettel, melyről a legtekintélyesebb fakereskedői szaklapok *10 nappal az árverés előtt* irnak, s a melyről kereskedelmi körökben beszélnek.

Az erdészeti kezelőségek már természetük szerint sincsenek